

אפריקה והשואה: היבטים חברתיים, תרבותיים ופוליטיים

קורס שנתי

תואר ראשון

רוני מיקל-אריאלי

ronim@post.bgu.ac.il

ימי שלישי בשעה 9:00

תקציר של מהות הקורס ומטרותיו:

במהלך מלחמת העולם השנייה יבשת אפריקה נשלטה על ידי מעצמות קולוניאליות שונות. ברחבי אפריקה הצפונית ייבאו הכוחות הקולוניאליים האיטלקיים, הגרמנים והצרפתים (וישי) את מדיניות הרדיפה הנאצית שהובילה לשואת יהודי צפון אפריקה; מדינות באפריקה הדרומית והמערבית, וביניהן רודזיה, קונגו ודרום אפריקה, הפכו למקום מפלט עבור פליטים יהודים שנמלטו מאירופה, בעוד שמדינות כמו קניה ומאוריציוס שימשו יעד לכליאתם. אם כן, במהלך המלחמה, וביתר שאת בתקופה שלאחר המלחמה, נוצרו חיבורים בין הקולוניאליזם באפריקה בתולדות רצח העם היהודי, ואלה תרמו לעיצוב תהליכי דה-קולוניזציה ביבשת. תהליכים אלה הולידו קשרים בין השואה לאירועי רצח עם ואלימות המונית באפריקה. מטרת הקורס היא לחשוף את הסטודנטים לתהליכים הסוציולוגיים, התרבותיים והפוליטיים המחברים בין יבשת אפריקה לבין ההיסטוריה של השואה, השלכותיה וזכרה.

במהלך הקורס קורס זה יחשפו הסטודנטים/יות לקשרים הסוציולוגיים, התרבותיים והפוליטיים שבין יבשת אפריקה להיסטוריה של השואה, השלכותיה וזכרה כמו גם לפוטנציאל הגלום בהצטלבויות וקשרים אלה בתהליכי הנצחה, פיוס וחינוך בחברות שונות ביבשת האפריקה בימינו.

ידע קודם מקורסים המהווים בסיס לנלמד בקורס זה:

לא רלוונטי

כיצד הקורס משרת קורסים עתידיים:

לא רלוונטי

תיאור הכישורים והמיומנויות אותם ירכשו הסטודנטים/יות במהלך הקורס:

במהלך הקורס קורס זה יתנסו הסטודנטית בעמידה מול קהל, ניתוח היסטורי וסוציולוגי של מקורות, מודלים השוואתיים וחשיבה ביקורתית

אופן ההוראה:

פרונטלי

מטלות הקורס:

מטלת אמצע - להגשה בסוף סמסטר א', משקל בציון 30%, בוחנת ניתוח עדויות

פרזנטציה בכיתה בשני השיעורים האחרונים של הקורס, משקל בציון 10%, הצגת נושא המחקר לעבודה המסכמת

עבודה מסכמת, תוגש במהלך תקופת הבחינות לאחר סיום הקורס, משקל בציון 60%, העבודה תתמקד בהעמקה באחד מנושאי הקורס לבחירת הסטודנטים

נוכחות והשתתפות - הנוכחות בקורס היא חובה ואין לה משקל בציון

Boum, Aomar and Abrevaya Stein, Sarah, eds. Wartime North Africa: A Documentary History, 1934-1950, (Stanford: Stanford University Press, 2022).

Kissi, E. (2019). "Africans and Nazism," in: Africans and the Holocaust: Perceptions and Responses of Colonized and Sovereign Peoples. Routledge.

Omer Bartov. (2018). "Recentring the Holocaust (Again)," in: Aomar Boum and Sarah Abrevaya Stein (eds.) The Holocaust and North Africa, (207-213). Stanford: Stanford University Press.

חנה ארנדט. (2010). "גזע ובירוקרטיה," יסודות הטוטליטריות, (297-346). הוצאת הקיבוץ המאוחד.

Steven Robins, "The Boomerang," in: Letters of Stone: From Nazi Germany to South Africa, pp. 123-132, (Penguin books, 2016).

Aomar Boum and Sarah Abrevaya Stein. (2018). Introduction to The Holocaust and North Africa, (1-16). Stanford: Stanford University Press.

דן מכמן, "האם גורל יהודי צפון אפריקה בימי מלחמת העולם השנייה הוא חלק מ"השואה"? , בתוך, שואה ואנטישמיות במחקר ובשיח הציבורי - ספר יובל לדינה פורת ע' 71-94. שלמה אברמוביץ'. (2020). היומן הגנוז ממחנה הריכוז ג'אדו: סיפורה של שואה נעלמה בלוב, הוצאת ידיעות ספרים. קטעים נבחרים 21-46; 53-65.

Nava T. Barazani. (2021). "Hide-and-Seek: The Tale of Three Girls in the Giado Concentration Camp in Libya (1942-1943)," in: No Small Matter: Features of Jewish Childhood. Edited by: Anat Helman, Oxford University Press.

Silverman, Julian. "Jewish Communities in Tunisia during WWII: Impacts of Intergenerational Trauma on Coexistence," International Journal of Diversity in Organization, Communities & Nations, 9 (6): 2010, 201-209.

Peterson Terrence. "The 'Jewish Question' and the 'Italian Peril': Vichy, Italy, and the Jews of Tunisia, 1940-2." Journal of Contemporary History. 2015;50(2):234-258.

Mark W. Willis. "Not liberation, but destruction: war damage in Tunisia in the Second World War, 1942-43," The Journal of North African Studies 20(2): 2015, 187-203.

Mohammed Kenbib. (2014). "Moroccan Jews and the Vichy regime, 1940–42," *The Journal of North African Studies*, 19:4, 540-553.

Susan Gilson Miller. "Filling a historical parenthesis: an introduction to 'Morocco from World War II to Independence'," *The Journal of North African Studies* 19(4): 2014, 461-474.

Mikel Arieli, R. (2022). "The Jewish Question in the British Colonial Imagination: The Case of the Deportation to Mauritius (1940–1945)," *Jewish Social Studies*

רוברט פולפוט. (2020, 15 באוגוסט). "אבודים במאוריציוס," *זמן ישראל*.
<https://www.zman.co.il/137378/>

Ronit Frenkel & Kirk B. Sides (2016) Exile in Mauritius: colonial violence and Indian Ocean archives, *Critical Arts*, 30:2, 282-294, DOI: 10.1080/02560046.2016.1187793

Bradlow, Edna. 'The German Jewish Experience in Cape Town from 1936 to the Present Day'. *Kleio* 26, no. 1 (1 January 1994): 86–67.

Robins, Steven. 'In the Shadows of the Shoah and Apartheid: Recovering Traces of "Difficult Pasts" of German-Jewish Refugees in South Africa'. *Quest. Issues in Contemporary Jewish History* 19 (2021): 46–83.

Kissi, Edward. 'Integrating Sub-Saharan Africa into a Historical and Cultural Study of the Holocaust'. *Holocaust Studies* 0, no. 0 (7 September 2021): 1–29.

Jutta Vinzent. (2020). "The British Internment of Refugees from Nazi Germany in Kenya during World War II," in: Steinberg, S., & Grenville, A. (eds.). *Refugees from Nazi-occupied Europe in British Overseas Territories*. (159-182). Brill Rodopi.

Natalie Eppelsheimer (2023) Holocaust refugees' experiences in, out of and nowhere in Africa, *Patterns of Prejudice*, 57:4-5, 267-285, DOI: 10.1080/0031322X.2023.2304517

Kesting, Robert (2002). "The Black Experience During the Holocaust". In Peck, Abraham J.; Berenbaum, Michael (eds.). *The Holocaust and History: the Known, the Unknown, the Disputed, and the Reexamined*. Indiana University Press. pp. 358–65.

Lusane, Clarence (2003). *Hitler's Black Victims: The Historical Experiences of European Blacks, Africans and African Americans During the Nazi Era*. New York: Routledge.

חנה יבלונקה (2008). הרחק מהמסילה: המזרחים והשוואה, באר שבע: אוניברסיטת בן גוריון. קטעים נבחרים.

Batya Shimony (2011) On "Holocaust Envy" in Mizrahi Literature, *Dapim: Studies on the Holocaust*, 25:1, 239-271

Dan Stone. "Raphael Lemkin on the Holocaust," In: Dominik J. Schaller & Jurgen Zimmerer (Eds.) *The Origins of Genocide: Raphael Lemkin as a historian of mass violence*. (95-106). London & New York: Routledge.

רז סגל, "ג'נוסייד: אלימות המונית בעולם המודרני", זמנים 138, עמ' 4-15.

Dirk Moses. (2010). "Raphael Lemkin, Culture, and the Concept of Genocide," in: Donald Bloxham and Dirk Moses (Eds.) *The Oxford Handbook of Genocide Studies*. (19-41). Oxford University Press.

Michael Rothberg. (2009). "Introduction: Theorizing Multidirectional Memory in a Transnational Age," in: *Multidirectional Memory: Remembering the Holocaust in the Age of Decolonization*, (1-29). Stanford: Stanford University Press.

אלשך, יהונתן. "אפרטהייד כפשע נגד האנושות." זמנים 138 (2018): 116-131.

רוני מיקל אריאלי. "לקרוא את יומנה של אנה פרנק ברובן-איילנד: אמפתיה, ניכוס והזדהות במאבק באפרטהייד," בתוך: אמפתיה בהיסטוריה, בחברה ובתרבות, ירושלים: הוצאת מאגנס

Charles S. Maier. "Consigning the Twentieth Century to History: Alternative Narratives for the Modern Era." *American Historical Review* 165, 3 (2000): 807-830.

Mahmood Mamdani. (2001). "Introduction: Thinking about Genocide," in: *When Victims Become Killers: Colonialism, Nativism, and the Genocide in Rwanda*, 3-18, Princeton University Press.

בנימין נויברגר, (2003). "רואנדה 1994 – רצח עם לכל דבר," היסטוריה, 12: 33-56.

סיגל הורוביץ. "החיים אחרי רצח עם: המשגת הפיוס ברואנדה בעזרת סיפורי חיים," זמנים 2017: 132-143.

Mul, Sarah De. 'The Holocaust as a Paradigm for the Congo Atrocities: Adam Hochschild's King Leopold's Ghost'. *Criticism* 53, no. 4 (2011): 587–606.

Wassel, Adam M. "Perpetrator Parables: Simon Wiesenthal's *The Sunflower* and Joseph Conrad's *Heart of Darkness*." *CEA Critic*, vol. 76 no. 3, 2014, p. 232-238. Project MUSE, doi:10.1353/cea.2014.0024.

Lasse Heerten and A. Dirk Moses, "The Nigeria-Biafra war: postcolonial conflict and the question of genocide", *Journal of Genocide Research*, 16:2-3 (2014), pp. 172-6.

מיכל גבעוני, "למי אכפת [מה לעשות?] תגובות בישראל על אסון ביאפרה", *תיאוריה וביקורת* 23 (2003), 66-78.

Back, Irit. 'From Biafra to Darfur: The African and Global Discourse on the Holocaust'. *Moreshet; Journal for the Study of the Holocaust and Antisemitism* 18 (2021): 216–40.

Tali Nates. "But, apartheid was also genocide ... What about our suffering?" *Teaching the Holocaust in South Africa – opportunities and challenges*, *Intercultural Education* 21(S1): 2010, PP. 17-26.

Antweiler, Katrin. "The Coloniality of Holocaust Memorialization in Post-Apartheid South Africa." *International Affairs* 98, no. 1 (2022): 263–80.

Gilbert, S. (2016). *Remembering the Racial State: Holocaust Memory in Post-Apartheid South Africa*. In J. S. Eder, P. Gassert, & A. Steinweis (Eds.) *Holocaust Memory in a Globalizing World* (pp. 199-214). Wallstein Verlag.

אירית בק, "ממאבק קיום לפשעים נגד האנושות: המקרה של דארפור", *בתוך יאיר אורון ויצחק לובלסקי (עורכים), ג'נוסייד- בין גזענות לג'נוסייד בעת המודרנית (תל אביב: מכון רוט והוצאת האוניברסיטה הפתוחה, 2010), 103-122.*

רוני מיקל-אריאלי. "מבקשי המקלט האפריקאים בישראל: שש סוגות שיח בפולמוס אחד", *הגירה* 6: 2016, 113-13.

Reinhart Kössler. "From Genocide to Holocaust? Structural Parallels and Discursive Continuities," *Africa Spectrum*. Vol. 40, No. 2 (2005), pp. 309-317.

Zimmerer J. (2008) *Colonial Genocide: The Herero and Nama War (1904–8) in German South West Africa and Its Significance*. In: Stone D. (eds) *The Historiography of Genocide*. Palgrave Macmillan, London.

Zimmerer, J. (2005). "The birth of the Ostalnd out of the spirit of colonialism: a postcolonial perspective on the Nazi policy of conquest and exterminationn"